НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ТВАРИННИЦТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

КОНОНЕНКО ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 338.43:658.15:004

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті тваринництва Національної академії аграрних наук України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор **МАРЕНИЧ Тетяна Григорівна**, Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, головний науковий співробітник відділу економіки, менеджменту та трансферу інновацій у тваринництві.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор **ВЛАСЕНКО Тетяна Анатоліївна**, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу;

кандидат економічних наук, доцент **КРАЛЯ Вікторія Григорівна,** Державний біотехнологічний університет, доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування.

Захист відбудеться «27» лютого 2026 р. о $13^{\underline{00}}$ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 65.356.02 в Інституті тваринництва Національної академії аграрних наук України за адресою: 61026, м. Харків, вул. Тваринників, 1-А, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України за адресою: 61026, м. Харків, вул. Тваринників, 1-А, читальний зал.

Автореферат розісланий «23» січня 2026 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Смігунова О.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Глибокі структурні, технологічні та інституційні трансформації, які відбуваються в умовах цифрової трансформації економіки, посилення глобальної конкуренції, воєнних ризиків та післявоєнного відновлення створюють низку викликів для менеджменту підприємств агропродовольчої сфери. Підприємства агропродовольчої сфери функціонують у середовищі підвищеної невизначеності, нестабільності ринкової кон'юнктури, цінових коливань, логістичних обмежень, дефіциту фінансових ресурсів і трудового капіталу, що істотно ускладнює забезпечення їх ефективності та фінансово-економічної стійкості як ключових передумов сталого розвитку. В умовах діджиталізації змінюється сама логіка управління підприємствами агропродовольчої сфери: зростає роль цифрових технологій у плануванні, контролі, аналізі та прогнозуванні виробничо-фінансових результатів, управлінні витратами, доходами, грошовими потоками, ризиками та інвестиційною діяльністю. Цифрові інструменти, платформи та інформаційно-аналітичні системи відкривають нові можливості для підвищення операційної, економічної та фінансової ефективності, однак водночас породжують нові виклики, пов'язані з кіберризиками, нерівномірністю доступу до технологій, недостатньою цифровою компетентністю персоналу та потребою адаптації традиційних управлінських підходів до цифрового середовища.

Особливої актуальності набувають проблемні питання дотримання фінансово-економічної стійкості агропродовольчих підприємств, яка в сучасних умовах має розглядатися не лише як здатність зберігати платоспроможність і фінансову рівновагу, а й як комплексна характеристика спроможності підприємства адаптуватися до зовнішніх шоків, забезпечувати безперервність діяльності, фінансувати інноваційні та цифрові трансформації, підтримувати конкурентоспроможність і відтворювальний розвиток. Військова агресія, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, обмежений доступ до кредитних ресурсів і страхових інструментів суттєво загострили проблему управління фінансово-економічною стійкістю в агропродовольчій сфері, зробивши її стратегічним пріоритетом як на рівні окремих підприємств, так і на рівні державної аграрної політики.

Загальні питання економічної ефективності суб'єктів економічних відносин є достатньо проробленими та висвітлені у числених працях вітчизняних і зарубіжних вчених В.М. Гейця, Ю.Б. Іванова, Б.Є. Кваснюка, І.І. Лукінова, Г.В. Осовської, В.А. Павлової, М. Портера, Дж. В. Робінсон, А. Сміта, Е.Х. Чемберліна, Й.А. Шумпетера й інших учених. Проблемні питання управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери досліджували В.Я. Амбросов, В.Г. Андрійчук, Т.А. Власенко, Ю.І. Данько, С.М. Кваша, В.Г. Краля, Т.Г. Маренич, В.Я. Месель-Веселяк, М.Й. Малік, О.В. Олійник, О.А. Нужна, Б.Й. Пасхавер, В.В. Россоха П.Т. Саблук, О.О. Школьний та інші науковці.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених питанням ефективності діяльності аграрних підприємств, фінансової стійкості та цифровізації бізнес-процесів, недостатньо розробленими залишаються інтегровані підходи до управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери з урахуванням можливостей і обмежень діджиталізації. Вказане обумовило вибір теми дисертації, конкретизацію мети, завдань та предметно-об'єктної сфери дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження за темою дисертаційної роботи здійснювалося відповідно до плану науково-дослідної роботи Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України згідно теми «Ідентифікувати сценарії та процедури відновлення виробничо-технологічного, агроекологічного та інноваційно-інвестиційного потенціалу молочного скотарства на деокупованих територіях» (номер державної реєстрації 0124U001624, 2024-2025 рр.), згідно яких автором опрацьовані рекомендації щодо використання інструментарію управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретично-методичних та прикладних засад управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації.

Для досягнення поставленої мети в дисертаційній роботі визначені такі завдання:

- ідентифікувати дефініції «економічна ефективність» та «фінансово-економічна стійкість» підприємств в якості об'єктів управління;
- визначити склад факторів формування економічних ефектів та фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку;
- обґрунтувати методичні підходи та прийоми до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств;
- окреслити вектори, тенденції та орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери;
- визначити вплив діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств;
- ідентифікувати структурні особливості застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управлінні ефективністю підприємств агропродовольчої сфери;
- обґрунтувати архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери;
- визначити підходи до діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень в менеджменті економічної ефективності діяльності;
- окреслити особливості інтеграції цифрових технологій в менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств

агропродовольчої сфери.

Об'єктом дослідження є процес управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних засад використання інструментів та систем управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у дисертаційному дослідженні використано сукупність загальнонаукових, спеціальних та прикладних методів пізнання економічних процесів і явищ. Теоретико-методологічною основою дослідження слугували фундаментальні положення економічної теорії, теорії управління, фінансового менеджменту, концепції ефективності, стійкого розвитку та цифрової трансформації бізнесу. З метою ідентифікації та уточнення ключових дефініцій «економічна ефективність» і «фінансово-економічна стійкість» підприємств як об'єктів управління застосовано *методи наукової абстракції, логічного узагальнення, індукції та дедукції, системно-структурний* і *термінологічний аналіз*. Для визначення складу факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств в умовах цифрового розвитку використано методи *факторного аналізу, класифікації, групування* та *економіко-логічного моделювання*, а також *причинно-наслідковий аналіз*. Обґрунтування методичних підходів і прийомів оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості здійснювалося із застосуванням *методів економічного аналізу, фінансово-економічних коефіцієнтів, індексного та порівняльного аналізу, методів нормування, інтегральної та рейтингової оцінки,* а також елементів *економіко-статистичного* й *трендового аналізу*. Для окреслення векторів, тенденцій і орієнтирів змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери використано *методи аналізу рядів динаміки, структурно-динамічного та порівняльного аналізу, графічні та табличні прийоми візуалізації результатів*. Визначення впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств здійснено на основі *системного* та *процесного підходів*, *функціонального аналізу*, елементів *організаційного моделювання*. Для ідентифікації структурних особливостей застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управлінні ефективністю використано *методи структурного аналізу, ієрархізації показників, логіко-аналітичного узгодження* та *багатокритеріального порівняння*. Обґрунтування архітектоніки систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери здійснювалося з використанням *системного підходу*, *методів структурно-функціонального аналізу, синтезу* та *концептуального моделювання*. Для визначення підходів до діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень у менеджменті економічної ефективності застосовано *методи інформаційного аналізу, моделювання управлінських*

процесів, логічного проектування інформаційних систем і *узагальнення сучасних цифрових практик*. Окреслення особливостей інтеграції цифрових технологій у менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери здійснено з використанням *комплексного* та *сценарного підходів*, *методів стратегічного аналізу, узагальнення* й *систематизації*.

Інформаційною базою дослідження були матеріали Державної служби статистики України та Харківського обласного управління статистики, відповідні нормативні акти України, спеціальна література з економіки, агробізнесу, менеджменту, обліку та контролю в сільському господарстві, звітні дані аграрних підприємств Харківської області, матеріали періодичних видань, результати власних спостережень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному, методичному та прикладному обґрунтуванні наукових положень та практичних рекомендацій щодо управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації.

До найбільш вагомих результатів дослідження, які відображають його наукову новизну та виносяться на захист, слід віднести:

вперше:

– обґрунтовано концептуальні засади формування архітектоніки систем управління економічною ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, які, на відміну від фрагментарних управлінських моделей, ґрунтуються на системному поєднанні цільової, функціональної, організаційної, інформаційної та інструментальної підсистем з актуалізацією пріоритетності ролі цифрових каналів збору, обробки та використання управлінської інформації, що дозволяє підвищити узгодженість управлінських рішень і їх спрямованість на забезпечення фінансово-економічної стійкості підприємства;

удосконалено:

– теоретичну формалізацію впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств агропродовольчої сфери, які розкривають трансформацію змісту та інструментарію основних управлінських функцій під впливом цифрових технологій з ідентифікацією діджиталізації в якості інструменту підвищення керованості, прозорості, оперативності та результативності управління економічною ефективністю й фінансово-економічною стійкістю;

– організаційно-методичний підхід до структуризації та застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в системі управління ефективністю підприємств агропродовольчої сфери, який, на відміну від традиційних фінансових моделей, передбачає їх ієрархізацію за рівнями управління (оперативний, тактичний, стратегічний), функціональне узгодження з показниками економічної ефективності та доповнення індикаторами цифрової трансформації діяльності, що забезпечує комплексне

бачення стану та перспектив розвитку підприємств;

– науково-методичні підходи до діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень у менеджменті економічної ефективності діяльності підприємств агропродовольчої сфери, які передбачають використання інтегрованих цифрових платформ, аналітичних панелей, систем моніторингу та прогнозування для забезпечення безперервного інформаційного супроводу процесів управління ефективністю та стійкістю;

– методичний підхід до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери, які, на відміну від переважно статичних фінансово-аналітичних моделей, базуються на поєднанні індикаторного, інтегрального та динамічного аналізу з використанням цифрових інформаційних потоків. Це дозволяє забезпечити комплексність оцінювання, підвищити об'єктивність результатів, своєчасно ідентифікувати загрози фінансовій стійкості та сформувати інформаційну основу для адаптивного управління ефективністю діяльності;

набуло подальшого розвитку:

– наукове тлумачення дефініцій «економічна ефективність» та «фінансово-економічна стійкість», в основі якого лежить їх органічна інтегрованість в контексті визначальної ролі отриманих ефектів для дотримання параметрів платоспроможності та ліквідності, на яких базується фінансово-економічна стійкість, а також виявлення ознак керованості та важелів впливу на їх рівні;

– обґрунтування складу та структури факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери, яке, на відміну від традиційних підходів, передбачає їх систематизацію за функціонально-економічною логікою у виробничо-технологічний, ресурсний, фінансово-економічний, організаційно-управлінський, ринково-логістичний та цифровий взаємопов'язані блоки з виокремленням діджиталізації як самостійного наскрізного фактору, що має мультиплікативний характер впливу та визначає трансформацію витрат, доходів, фінансових потоків, швидкість і якість управлінських рішень, а також стійкість фінансових результатів у довгостроковій перспективі;

– методичний підхід до визначення векторів, тенденцій та орієнтирів змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери, який, на відміну від традиційних підходів, орієнтованих на аналіз окремих показників, ґрунтується на структурно-динамічному дослідженні результативності з урахуванням рівня цифрової зрілості підприємств, ступеня інтеграції цифрових технологій у бізнес-процеси та їх здатності до технологічної, організаційної й фінансової адаптації до змін зовнішнього середовища;

– систематизація особливостей інтеграції цифрових технологій у менеджмент економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери, яка, на відміну від локальних і точкових

підходів, розглядає цифрові технології як складову єдиного управлінського контуру, орієнтованого на забезпечення адаптивності, фінансової рівноваги, стійкості до ризиків і довгострокової результативності функціонування підприємств в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Практичне значення одержаних результатів. Наукові положення та рекомендації, розроблені в дисертації, слугують основою для вирішення практичних завдань управління економічною ефективністю та фінансово-економічно стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. Запропоновані заходи, підходи та прийоми прийняті до впровадження й застосовуються менеджментом підприємств, а саме: ТОВ «Українська агроінвестиційна компанія» м. Харків (довідка № 1/145/25 від 23.12.2024 р.), ТОВ «Агро Контур» Сумського району Сумської області (довідка № 115 від 24.12.2025 р.), ФГ «Натон» Сумського району Сумської області (довідка № 91 від 25.12.2025 р.), а також в навчальному процесі при підготовці здобувачів ступеня доктора філософії в Інституті тваринництва Національної академії аграрних наук України (довідка № 379-01/а від 25.12.2025 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація підготовлена автором самостійно. Наукові результати, висновки та рекомендації щодо інвестиційного механізму управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств є власними напрацюваннями автора. У разі використання матеріалів з наукових праць, опублікованих у співавторстві, включено лише ті положення, які є результатом індивідуальних досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, наукові результати та прикладні розробки, представлені у дисертаційному дослідженні доповідалися на всеукраїнських, міжнародних та зарубіжних науково-практичних конференціях, основними серед яких стали: VI Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи» (Харків, 2015); VI Міжнародна науково-практична конференція «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики» (Полтава, 2022); XIV Міжнародна науково-практична конференція «Маркетингове забезпечення продуктового ринку» (Полтава, 2022); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення» (Львів, 2022); Четверта Всеукраїнська науково-практична конференція «Євроінтеграція екологічної політики України» (Одеса, 2022); IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу» (Полтава, 2022); Всеукраїнська молодіжна науково-практична інтернет-конференція «Наука і молодь у XXI сторіччі» (Полтава, 2022); V Всеукраїнська науково-практична конференція «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу» (Полтава, 2023); VIII Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-

економічного розвитку України: виклик глобального світу» (Полтава, 2024); Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритети розвитку тваринництва в умовах війни та повоєнного відновлення» (Харків, 2024).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць загальним обсягом 5,1 ум.-друк. арк., із них 9 одноосібних, у тому числі 5 статей – у фахових виданнях, одна стаття у зарубіжному науковому фаховому виданні та 8 публікації в інших виданнях.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, 184 найменувань використаних джерел. Вона викладена на 185 сторінках основного тексту, містить 25 таблиць та 32 рисунки. Обсяг основного тексту дисертації становить 165 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретично-методичні засади управління ефективністю діяльності підприємств в умовах діджиталізації»** визначено економічну ефективність та фінансово-економічну стійкість підприємств як об'єкти управління, ідентифіковано фактори формування економічних ефектів та фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку, а також обґрунтовано методичні підходи та прийоми до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств.

В дослідженні обґрунтовано теоретичні підходи до трактування економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери як взаємопов’язаних, але водночас самостійних об’єктів управління, що формують основу результативного та стабільного функціонування суб’єктів господарювання в умовах діджиталізації. Встановлено, що економічна ефективність діяльності підприємств агропродовольчої сфери доцільно розглядати не лише як співвідношення результатів і витрат, а як комплексну економічну категорію, яка відображає здатність підприємства раціонально використовувати ресурсний потенціал, формувати додану вартість, забезпечувати конкурентоспроможність продукції та досягати стратегічних цілей розвитку. В умовах цифрової трансформації економічна ефективність набуває динамічного характеру, оскільки суттєво залежить від швидкості обробки інформації, якості управлінських рішень, рівня автоматизації бізнес-процесів та інтеграції цифрових технологій у виробничо-управлінську діяльність.

Фінансово-економічна стійкість підприємств визначена як багатовимірна характеристика їх здатності забезпечувати платоспроможність, фінансову рівновагу, безперервність господарської діяльності та адаптацію до змін зовнішнього середовища в коротко- та довгостроковій перспективі. Доведено, що в сучасних умовах фінансово-економічна стійкість не може зводитися виключно до показників ліквідності чи фінансової незалежності, а має розглядатися як результат ефективного управління доходами, витратами,

грошовими потоками, ризиками та інвестиційними процесами, посиленого використанням цифрових інструментів контролю та моніторингу.

Обґрунтовано доцільність системного підходу до управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю, який передбачає їх розгляд у тісному взаємозв'язку. Показано, що зростання економічної ефективності створює фінансові передумови для підвищення стійкості підприємства, тоді як належний рівень фінансово-економічної стійкості забезпечує можливості для реалізації заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності. Водночас доведено, що надмірна орієнтація виключно на короткострокову ефективність може негативно впливати на фінансову стійкість у стратегічній перспективі, особливо в умовах нестабільності та цифрових ризиків.

Цифрові технології змінюють інформаційну основу управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю, забезпечуючи перехід від ретроспективного аналізу до безперервного моніторингу та прогнозування. Використання цифрових платформ, інформаційно-аналітичних систем, автоматизованих модулів обліку й контролю сприяє підвищенню прозорості фінансово-економічних процесів, зниженню трансакційних витрат і підвищенню обґрунтованості управлінських рішень. Відповідно, економічна ефективність та фінансово-економічна стійкість підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації доцільно трактувати як складові єдиного управлінського контуру, спрямованого на забезпечення адаптивності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств.

Здійснено теоретико-методичне узагальнення та систематизацію факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери з урахуванням трансформаційних змін, зумовлених цифровим розвитком. Обґрунтовано, що в умовах діджиталізації традиційні фактори результативності діяльності зазнають якісних змін, а їх вплив на економічну ефективність і фінансово-економічну стійкість набуває багатовимірного та динамічного характеру. Встановлено, що формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери визначається сукупністю взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх факторів, які доцільно структурувати за функціонально-економічною ознакою. До внутрішніх факторів віднесено виробничо-технологічні, ресурсні, організаційно-управлінські, фінансово-економічні та інноваційні чинники, тоді як зовнішні фактори охоплюють ринкові, інституційні, логістичні, макроекономічні та соціально-економічні умови функціонування підприємств (рис. 1).

В умовах цифрового розвитку зазначені групи факторів перебувають у тісній взаємодії, що ускладнює механізм формування результатів діяльності та підвищує вимоги до якості управлінських рішень. Обґрунтовано доцільність виокремлення цифрових факторів як самостійної групи впливу, що опосередковує дію всіх інших чинників. До них віднесено рівень цифрової

зрілості підприємства, ступінь автоматизації та інтеграції бізнес-процесів, якість інформаційно-аналітичного забезпечення, використання цифрових платформ управління виробництвом, фінансами й збутом, а також цифрові компетенції управлінського персоналу. Доведено, що цифрові фактори мають мультиплікативний характер впливу, оскільки сприяють одночасному зниженню витрат, підвищенню продуктивності ресурсів, прискоренню обороту капіталу та зростанню прозорості фінансових потоків.

Рис. 1. Фактори формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку*

* систематизовано автором

Встановлено, що економічні ефекти цифрового розвитку проявляються не лише у прямому фінансовому результаті, а й у формуванні непрямих ефектів, зокрема скороченні трансакційних витрат, зниженні управлінських і логістичних ризиків, підвищенні керованості виробничо-збутових процесів, зростанні якості прогнозування та планування. Наголошено, що такі ефекти мають відкладений характер і безпосередньо впливають на фінансово-економічну стійкість підприємств у середньо- та довгостроковій перспективі.

В дослідженні обґрунтовано сукупність методичних підходів і прийомів до оцінювання, прогнозування економічної ефективності та моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери, адаптованих до умов діджиталізації управлінських процесів. Для моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери

запропоновано використання індикаторного підходу, що передбачає формування системи показників ліквідності, фінансової незалежності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності. Показано, що в умовах діджиталізації моніторинг фінансово-економічної стійкості доцільно здійснювати в режимі безперервного контролю з використанням цифрових інформаційно-аналітичних систем, що забезпечує своєчасне виявлення негативних тенденцій і потенційних загроз. Визначено доцільність застосування інтегральної оцінки фінансово-економічної стійкості, яка дозволяє узагальнити різноспрямовані індикатори в єдиний оціночний показник та підвищити аналітичну інформативність результатів оцінювання.

У другому розділі «**Структурно-динамічні тенденції змін економічної ефективності діяльності підприємств агропродовольчої сфери»** окреслено вектори, тенденції та орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери, надано оцінку впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств, а також ідентифіковано структурні особливості застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управління ефективністю підприємств агропродовольчої сфери.

В дослідженні здійснено аналіз структурно-динамічних змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери в контексті ідентифікації ключових векторів розвитку, домінуючих тенденцій та стратегічних орієнтирів підвищення результативності функціонування в умовах діджиталізації та зростання нестабільності зовнішнього середовища. Встановлено, що сучасні вектори змін економічної ефективності підприємств агропродовольчої сфери формуються під впливом трансформації виробничо-технологічних процесів, зміни структури витрат, посилення ролі логістичних та збутових операцій, а також активізації впровадження цифрових технологій у систему управління діяльністю. Зростання ефективності дедалі більше залежить не стільки від нарощування обсягів виробництва, скільки від оптимізації використання ресурсів, підвищення продуктивності праці та зменшення трансакційних витрат (табл. 1).

Дослідження динаміки ключових показників економічної ефективності засвідчило наявність неоднорідних тенденцій розвитку підприємств агропродовольчої сфери. З одного боку, спостерігається підвищення результативності діяльності підприємств, що здійснюють інвестиції у цифровізацію виробничих і управлінських процесів, впроваджують сучасні інформаційно-аналітичні системи та цифрові платформи управління. З іншого боку, підприємства з низьким рівнем цифрової зрілості демонструють уповільнення темпів зростання ефективності, підвищену чутливість до цінових коливань і зростання витрат, що негативно позначається на їх фінансово-економічній стійкості.

Визначено стратегічні орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери, серед яких

ключовими є: підвищення ресурсної та енергетичної ефективності виробництва; оптимізація структури витрат і собівартості продукції; зростання продуктивності праці на основі цифрових технологій; підвищення прозорості фінансово-економічних процесів і якості управлінських рішень; забезпечення збалансованості між економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю.

Таблиця 1

Фінансові результати діяльності підприємств агропродовольчої сфери в Україні у 2010-2024 рр.*

Роки	Великі підприємства	Середні підприємства	Малі підприємства	З них мікропідприємства
Фінансові результати до оподаткування (сальдо), млн.грн.				
2010	2611,7	12412,0	2268,1	111,4
2015	24786,2	44189,9	34161,5	9323,4
2020	8794,1	40610,2	32826,3	10846,5
2021	48273,3	103270,4	88438,8	25250,9
2022	18306,3	40516,0	28436,1	6585,5
2023	15746,3	24181,5	25425,2	8068,5
2024	32635,2	68034,6	68443,9	24524
Чистий прибуток (збиток), млн.грн.				
2010	2611,6	12318,5	2240,4	102,2
2015	24785,7	43967,5	34095,9	9296,2
2020	8677,6	40321,2	32619,7	10745,4
2021	48273,2	102387,8	88146,0	25121,2
2022	18159,0	39697,5	28199,7	6470,9
2023	14812,6	23664,3	25018,8	7882,1
2024	32065,3	67549,4	67761,3	24168,8

** за даними Державної служби статистики України*

Діджиталізація істотно впливає на організаційну структуру управління підприємствами агропродовольчої сфери. Зокрема, зменшується кількість проміжних управлінських ланок, посилюється роль міжфункціональної взаємодії, розширюються повноваження управлінського персоналу середньої ланки та зростає значення аналітичних і координаційних функцій. Такі зміни сприяють підвищенню оперативності прийняття управлінських рішень і більш ефективному реагуванню на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища.

Встановлено, що фінансово-економічна стійкість підприємств агропродовольчої сфери має комплексний характер і формується під впливом сукупності фінансових, економічних, організаційних та ринкових чинників, що зумовлює необхідність використання багатокомпонентної системи індикаторів. До таких індикаторів віднесено показники ліквідності, платоспроможності, фінансової незалежності, ділової активності, рентабельності та стабільності грошових потоків, які відображають різні аспекти фінансово-економічного стану підприємств.

Обґрунтовано доцільність структуризації індикаторів фінансово-економічної стійкості за рівнями управління – оперативним, тактичним і

стратегічним. На оперативному рівні використовуються показники поточної ліквідності, оборотності активів і грошових потоків, що забезпечують контроль платоспроможності та фінансової рівноваги в короткостроковому періоді. На тактичному рівні пріоритет надається індикаторам фінансової незалежності, структури капіталу та рентабельності діяльності, які характеризують здатність підприємства підтримувати стабільність у середньостроковій перспективі. Стратегічний рівень орієнтований на оцінювання довгострокової стійкості через показники інвестиційної привабливості, фінансової гнучкості та відтворювального потенціалу. В управлінні ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери індикатори фінансово-економічної стійкості виконують не лише оціночну, а й регуляторну функцію, оскільки їх динаміка визначає межі допустимого рівня витрат, інвестиційної активності та фінансових ризиків. У цьому контексті підкреслено необхідність узгодження індикаторів стійкості з показниками економічної ефективності з метою запобігання ситуаціям, коли зростання короткострокової ефективності супроводжується погіршенням фінансово-економічного стану підприємства.

У *третьому розділі* **«Системи управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю в менеджменті підприємств агропродовольчої сфери»** обґрунтовано архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, визначено роль діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень в менеджменті економічної ефективності діяльності, а також окреслено підходи та процедури до інтеграції цифрових технологій в менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери

В дослідженні ідентифіковано архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери як цілісну багаторівневу сукупність взаємопов’язаних елементів, функцій та інформаційних потоків, спрямованих на забезпечення результативного, адаптивного й стійкого функціонування підприємств в умовах діджиталізації та підвищеної нестабільності зовнішнього середовища. На стратегічному рівні архітектоніка системи орієнтована на формування довгострокових цілей розвитку, забезпечення фінансово-економічної стійкості та підвищення конкурентоспроможності. Тактичний рівень забезпечує трансформацію стратегічних цілей у конкретні програми, бюджети й управлінські рішення, тоді як оперативний рівень зосереджений на контролі поточних процесів і результатів діяльності.

Обґрунтовано, що ключовими складовими архітектоніки систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери є цільова, функціональна, організаційна, інформаційна та інструментальна підсистеми. Цільова підсистема визначає пріоритети та критерії досягнення економічної ефективності й фінансово-економічної стійкості. Функціональна підсистема охоплює процеси планування, організації, мотивації, контролю та

аналізу результатів діяльності. Організаційна підсистема формує розподіл повноважень, відповідальності та взаємодії між структурними підрозділами підприємства. В свою чергу, діджиталізація трансформує архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, зумовлюючи перехід від фрагментарних і ієрархічних моделей до інтегрованих, процесно-орієнтованих систем управління (табл. 2).

Таблиця 2

Традиційні та інноваційні інструменти управління економічною ефективністю підприємств агропродовольчої сфери*

Категорія	Традиційні інструменти	Інноваційні інструменти
Стратегічний аналіз	SWOT, PEST, BCG, GE/McKinsey, матриця Ансоффа	Data mining, предиктивна аналітика, аналіз великих даних (Big Data), сценарне моделювання
Формулювання стратегії	Стратегічні плани на 5–10 років, модель стратегічної відповідності	Agile-стратегії, гнучке стратегування, цифрові twin-моделі, дизайн-мислення в стратегії
Комунікація стратегії	Класичне каскадування, внутрішні презентації, звіти	Мобільні застосунки, віртуальна та доповнена реальність (AR/VR), інтерактивні платформи
Контроль і моніторинг	KPI, фінансові індикатори, аналіз відхилень	Balanced Scorecard, дашборди в реальному часі, автоматизований моніторинг на базі ШІ
Управління персоналом	Індивідуальні цілі, функціональні ролі, класичні HR-процеси Індивідуальні цілі, функціональні ролі, класичні HR-процеси	Smart HR, цифрові платформи управління талантами, soft skills-орієнтовані моделі розвитку
Управління взаємодією	Вертикальна ієрархія, лінійні комунікації	Екосистемний підхід, краудсорсинг, стратегічне партнерство, спільне створення цінності
Прийняття рішень	Інтуїція, експертні оцінки, аналітичні звіти	Штучний інтелект, машинне навчання, цифрові радники (AI-advisors), предиктивне моделювання

* систематизовано автором

Встановлено, що інформаційна підтримка управлінських рішень у сучасних умовах перестає виконувати допоміжну функцію та набуває системоутворювального значення в менеджменті економічної ефективності. Діджиталізація змінює підходи до збору, обробки, аналізу й використання управлінської інформації, забезпечуючи перехід від фрагментарних і ретроспективних інформаційних потоків до інтегрованих цифрових середовищ з елементами аналітики та прогнозування.

Інтеграція цифрових технологій у менеджмент підприємств агропродовольчої сфери має комплексний характер і передбачає узгоджене впровадження цифрових рішень у виробничі, фінансові, логістичні та управлінські процеси. Ефективна цифрова трансформація не зводиться до окремих технологічних проєктів, а потребує формування єдиного управлінського контуру, в межах якого цифрові інструменти забезпечують взаємозв'язок між цілями підвищення економічної ефективності та завданнями збереження фінансово-економічної стійкості.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішене наукове завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних і прикладних засад управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. Результати виконаного дослідження дозволили зробити такі основні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру, а саме:

1. Поглиблено наукове тлумачення економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств як взаємопов'язаних об'єктів управління. Доведено, що економічна ефективність доцільно розглядати як керовану характеристику результативності використання ресурсів і формування економічних ефектів, яка відображає здатність підприємства створювати додану вартість і досягати цільових результатів діяльності. Фінансово-економічна стійкість, у свою чергу, обґрунтована як динамічна здатність підприємства підтримувати платоспроможність, ліквідність і фінансову рівновагу в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх чинників. Встановлено їх органічну інтегрованість: досягнуті економічні ефекти формують фінансову базу стійкості, а належний рівень стійкості створює умови для відтворення й нарощування економічної ефективності, що відповідає положенням про подальший розвиток наукового тлумачення зазначених дефініцій.

2. Обґрунтовано склад і структуру факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку. Запропоновано їх систематизацію за функціонально-економічною логікою у виробничо-технологічний, ресурсний, фінансово-економічний, організаційно-управлінський, ринково-логістичний та цифровий взаємопов'язані блоки. Доведено, що діджиталізація виступає самостійним наскрізним фактором мультиплікативної дії, який трансформує структуру витрат і доходів, фінансові потоки, швидкість і якість управлінських рішень, а також визначає стійкість фінансових результатів у довгостроковій перспективі, що узгоджується з положеннями про подальший розвиток факторного підходу.

3. Розроблено та апробовано методичний підхід до оцінювання та

прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери. Обґрунтовано доцільність поєднання індикаторного, інтегрального та динамічного аналізу з використанням цифрових інформаційних потоків, що дозволяє комплексно оцінювати результати діяльності, підвищувати об'єктивність аналітичних висновків, своєчасно виявляти загрози фінансовій стійкості та формувати інформаційно-аналітичне підґрунтя для адаптивного управління ефективністю діяльності в умовах нестабільності.

4. Розкрито вектори, тенденції та стратегічні орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери. Встановлено, що сучасні структурно-динамічні зміни характеризуються переходом від екстенсивних моделей розвитку до ресурсозберігаючих, процес-та результат-орієнтованих моделей, зростанням ролі непрямих економічних ефектів і підвищенням значущості цифрової зрілості підприємств. Визначено, що ключовими орієнтирами підвищення ефективності є оптимізація витрат, зростання продуктивності ресурсів, скорочення трансакційних витрат і забезпечення збалансованості між економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю.

5. Удосконалено теоретичну формалізацію впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств. Доведено, що цифрові технології трансформують зміст і інструментарій основних управлінських функцій – планування, організації, мотивації, контролю та аналізу, сприяючи підвищенню керованості, прозорості, оперативності й результативності управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю, що повністю узгоджується з положеннями про удосконалення теоретичної формалізації впливу діджиталізації.

6. Удосконалено організаційно-методичний підхід до структуризації та застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управлінні ефективністю підприємств агропродовольчої сфери. Запропоновано їх ієрархізацію за оперативним, тактичним і стратегічним рівнями управління, функціональне узгодження з показниками економічної ефективності та доповнення індикаторами цифрової трансформації діяльності. Такий підхід забезпечує комплексне бачення поточного стану та перспектив розвитку підприємств і підвищує обґрунтованість управлінських рішень.

7. Доведено, що результативне управління економічною ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації потребує формування цілісної архітектоніки систем управління, яка виходить за межі фрагментарного використання окремих інструментів і показників. Обґрунтовано, що така архітектоніка має базуватися на системному поєднанні цільової, функціональної, організаційної, інформаційної та інструментальної підсистем, взаємодія яких забезпечує узгодженість управлінських рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління. В умовах

цифрового розвитку пріоритетну роль у зазначеній архітектоніці відіграє інформаційна підсистема, яка забезпечує інтеграцію даних про виробничі, фінансові, логістичні та збутові процеси в єдиному цифровому середовищі. Це дозволяє трансформувати управління ефективністю з реактивної моделі, орієнтованої на аналіз минулих результатів, у проактивну модель, спрямовану на досягнення цільових параметрів економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості.

8. Обґрунтовано, що в сучасних умовах інформаційна підтримка управлінських рішень набуває системоутворювального значення та має розглядатися як активний елемент управління економічною ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери. Використання цифрових інформаційно-аналітичних інструментів дозволяє забезпечити безперервність інформаційних потоків, підвищити достовірність і своєчасність управлінської інформації, скоротити часові лаги між виявленням відхилень і прийняттям коригувальних рішень. Відповідно, діджиталізація інформаційної підтримки управлінських рішень формує передумови для переходу до прогнозно-орієнтованого менеджменту економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери.

9. Доведено, що інтеграція цифрових технологій у менеджмент підприємств агропродовольчої сфери має розглядатися не як сукупність окремих цифрових рішень, а як формування єдиного управлінського контуру, в межах якого цифрові технології забезпечують узгодження цілей підвищення економічної ефективності з завданнями збереження фінансово-економічної стійкості. Такий підхід дозволяє уникнути дисбалансів між короткостроковими ефектами зростання результативності та довгостроковою фінансовою стабільністю підприємств. Обґрунтовано, що цифрові технології забезпечують інтегрований вплив на синхронізацію показників ефективності, індикаторів фінансово-економічної стійкості та управлінських рішень, забезпечуючи своєчасну ідентифікацію ризиків, контроль фінансових потоків і підвищення адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Кононенко Ж. А., Миколенко І. Г., **Кононенко О. А.** Факторний аналіз фінансових результатів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022 (*авторський внесок полягає в обґрунтуванні типології факторів економічної ефективності діяльності підприємства*)

2. Кононенко Ж.А., Вівтоніченко Я. В., **Кононенко О.А.** Розвиток підприємницької діяльності в контексті формування цифрової економічної політики. *Проблеми сучасних трансформацій*. № 8. 2023 р. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-03 (*авторський внесок полягає в ідентифікації впливу факторів цифрової трансформації на ефективність*

діяльності суб'єктів підприємницької діяльності)

3. Подсоха, А., & **Кононенко, О.** (2025). Інструментарій дотримання продовольчої безпеки в формуванні пропозиції агропродовольчої продукції. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 346(5), 606-613. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-346-5-87 (*авторський внесок полягає в ідентифікації цифрових інструментів управління економічними результатами діяльності підприємства*)

4. **Кононенко О. А.** Методичні підходи до оцінювання та прогнозування економічної ефективності підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 3. С. 299 – 304. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-3-59

5. Подсоха, А., **Кононенко, О.**, Сухомлін, А., & Полякова, Е. (2025). Практичні аспекти аналізу пропозиції агропродовольчої продукції в умовах глобальних ризиків та викликів продовольчій безпеці. *Development Service Industry Management*, (3), 308–313. https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11(45) (*авторський внесок полягає в ідентифікації критеріїв фінансової стійкості підприємств-виробників агропродовольчої продукції в умовах зовнішніх викликів*)

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав:

6. **Кононенко О. А.** Управлінські механізми забезпечення економічної ефективності підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. *«Colloquium-journal» / Economic Sciences*. # 72(265), 2025. С. 44-49. https://doi.org/10.5281/zenodo.13925046

Тези доповідей, матеріали конференцій та інші видання:

7. Кононенко Ж. А., Гасій О. В., **Кононенко О. А.** Позиція України в глобальних індексах цифрової економіки. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції*, 19 травня 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. С. 65-67. (*авторський внесок полягає в ідентифікації цифрових факторів ефективності діяльності суб'єктів економічних відносин*)

8. Кононенко Ж. А., **Кононенко О. А.** Фактори формування доходів діяльності підприємства *Маркетингове забезпечення продуктового ринку. Збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Полтава, 24 травня 2022 року). Полтава: ПДАУ. 2022. С. 209-213. (*авторський внесок полягає в обґрунтуванні класифікації факторів формування доходів підприємств*)

9. Кононенко Ж. А., **Кононенко О. А.** Аналіз причин зміни посівних площ та урожайності. *Євроінтеграція екологічної політики України Матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції.* Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2022, С. 325-329. (*авторський внесок полягає в обґрунтуванні процедур прийняття управлінських рішень щодо обсягів виробництва сільськогосподарської продукції*)

10. Кононенко Ж. А., **Кононенко О. А.** Методичні основи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу».* Полтава: Полтавський інститут економіки і права ЗВО «Відкритий університет розвитку людини «Україна»». 2022, С. 339-341. (*авторський внесок полягає в обґрунтуванні методичного підходу до визначення рівня економічної ефективності діяльності підприємства*)

11. Гасій О. В., Кононенко Ж. А., **Кононенко О. А.** Електронні послуги як інструмент взаємовідносин. *Наука і молодь у XXI сторіччі: збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної Інтернет-конференції* (м. Полтава, 30 листопада 2022 року). Полтава : ПУЕТ, 2022. С. 12-15. (*авторський внесок полягає в ідентифікації інструментів цифрової трансформації та їх впливу на економічну ефективність*)

12. **Кононенко О. А.** Моделювання процесів підприємницької діяльності. Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу : *збірник матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф.*, 5-6 грудня 2023 р. Полтава : ПІЕП, 2024. С. 175-177.

13. **Кононенко О. А.** Роль планування у забезпеченні соціально-економічного розвитку. *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу : Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф.*, 15-16 травня 2024 р. Полтава : ПІЕП, 2024. С. 48-49.

14. **Кононенко О.А.** Інтеграція інструментів управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю в системи менеджменту підприємств агропродовольчої сфери . *Пріоритети розвитку тваринництва в умовах війни та повоєнного відновлення*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої до 95-річчя заснування Інституту тваринництва НААН. Харків: Інститут тваринництва НААН, 2024. С. 119-121.

АНОТАЦІЯ

Кононенко О.А. Управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. - Рукопис

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, Харків, 2026.

Дисертація присвячена вирішенню наукового завдання обґрунтування теоретичних і прикладних засад управління економічною ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації. В роботі ідентифіковано дефініції «економічна

ефективність» та «фінансово-економічна стійкість» підприємств в якості об'єктів управління. Визначено склад факторів формування економічних ефектів та фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку. Обґрунтовано методичні підходи та прийоми до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств. Окреслено вектори, тенденції та орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери. Визначено вплив діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств. Ідентифіковано структурні особливості застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управлінні ефективністю підприємств агропродовольчої сфери. Обґрунтовано архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери. Визначено підходи до діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень в менеджменті економічної ефективності діяльності. Окреслено особливості інтеграції цифрових технологій в менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери. Обґрунтовано концептуальні засади формування архітектоніки систем управління економічною ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, які, на відміну від фрагментарних управлінських моделей, ґрунтуються на системному поєднанні цільової, функціональної, організаційної, інформаційної та інструментальної підсистем з актуалізацією пріоритетності ролі цифрових каналів збору, обробки та використання управлінської інформації, що дозволяє підвищити узгодженість управлінських рішень і їх спрямованість на забезпечення фінансово-економічної стійкості підприємства. Виконано теоретичну формалізацію впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств агропродовольчої сфери, які розкривають трансформацію змісту та інструментарію основних управлінських функцій під впливом цифрових технологій з ідентифікацією діджиталізації в якості інструменту підвищення керованості, прозорості, оперативності та результативності управління економічною ефективністю й фінансово-економічною стійкістю. Розвинуто наукове тлумачення дефініцій «економічна ефективність» та «фінансово-економічна стійкість», в основі якого лежить їх органічна інтегрованість в контексті визначальної ролі отриманих ефектів для дотримання параметрів платоспроможності та ліквідності, на яких базується фінансово-економічна стійкість, а також виявлення ознак керованості та важелів впливу на їх рівні. У першому розділі визначено економічну ефективність та фінансово-економічну стійкість підприємств як об'єкти управління, ідентифіковано фактори формування економічних ефектів та фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку, а також обґрунтовано методичні підходи та прийоми до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств. У другому розділі окреслено вектори, тенденції та орієнтири змін економічної

ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери, надано оцінку впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств, а також ідентифіковано структурні особливості застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управління ефективністю підприємств агропродовольчої сфери. У третьому розділі обґрунтовано архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, визначено роль діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень в менеджменті економічної ефективності діяльності, а також окреслено підходи та процедури до інтеграції цифрових технологій в менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери.

Ключові слова: економічна ефективність, фінансово-економічна стійкість, система управління, архітектоніка, інструментарій, цифрова трансформація.

ABSTRACT

Kononenko O.A. Managing the efficiency and financial and economic sustainability of agri-food enterprises in the context of digitalization. - Manuscript

The thesis for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.04 - economics and management of enterprises (by economic activity). – Livestock Farming Institute of The National Academy of Agricultural Sciences of Ukraine, Kharkiv, 2026.

The dissertation is devoted to solving the scientific problem of substantiating the theoretical and applied principles of managing the economic efficiency and financial and economic sustainability of agri-food enterprises in the conditions of digitalization. The work identifies the definitions of "economic efficiency" and "financial and economic sustainability" of enterprises as objects of management. The composition of factors forming economic effects and financial results of agri-food enterprises in the conditions of digital development is determined. Methodological approaches and techniques for assessing and forecasting economic efficiency and monitoring the financial and economic sustainability of enterprises are substantiated. Vectors, trends and benchmarks of changes in the economic efficiency of the main activities of agri-food enterprises are outlined. The impact of digitalization on organizational and managerial processes in the management of the efficiency of enterprises is determined. The structural features of the application of indicators of financial and economic sustainability in the management of the efficiency of agri-food enterprises are identified. The architecture of systems for managing the efficiency of agri-food enterprises is substantiated. The approaches to digitalization of information support for management decisions in the management of economic efficiency of activities are determined. The features of the integration of digital technologies into the management of efficiency and financial and economic sustainability of agri-food enterprises are outlined. The conceptual principles of the formation of the architectonics of systems for managing the economic efficiency of

agri-food enterprises are substantiated, which, unlike fragmentary management models, are based on a systemic combination of target, functional, organizational, information and instrumental subsystems with the actualization of the priority of the role of digital channels for collecting, processing and using management information, which allows to increase the consistency of management decisions and their focus on ensuring the financial and economic sustainability of the enterprise. A theoretical formalization of the impact of digitalization on organizational and managerial processes in the management of the efficiency of agri-food enterprises has been carried out, which reveals the transformation of the content and tools of the main managerial functions under the influence of digital technologies with the identification of digitalization as a tool for increasing manageability, transparency, efficiency and effectiveness of economic efficiency and financial and economic sustainability management. A scientific interpretation of the definitions of "economic efficiency" and "financial and economic sustainability" has been developed, which is based on their organic integration in the context of the determining role of the obtained effects for maintaining the parameters of solvency and liquidity, on which financial and economic sustainability is based, as well as identifying signs of manageability and levers of influence at their level. The first section defines the economic efficiency and financial and economic sustainability of enterprises as management objects, identifies the factors of formation of economic effects and financial results of agri-food enterprises in the conditions of digital development, and substantiates methodological approaches and techniques for assessing and forecasting economic efficiency and monitoring financial and economic sustainability of enterprises. The second section outlines the vectors, trends and benchmarks of changes in the economic efficiency of the main activities of agri-food enterprises, provides an assessment of the impact of digitalization on organizational and managerial processes in the management of the efficiency of enterprises, and identifies the structural features of the application of indicators of financial and economic sustainability in the management of the efficiency of agri-food enterprises. The third section substantiates the architecture of performance management systems for agri-food enterprises, defines the role of digitalization of information support for management decisions in the management of economic efficiency, and outlines approaches and procedures for integrating digital technologies into the management of efficiency and financial and economic sustainability of agri-food enterprises.

Keywords: economic efficiency, financial and economic sustainability, management system, architectonics, tools, digital transformation.

Підписано до друку 23 січня 2026 р. Формат 60x84/16.
Папір 80 г/м^2. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Обсяг: 0,9 ум.-друк. арк.; 0,9 обл.-вид. арк.
Наклад 100 прим. Замовлення № 335